

og Vandafledningsfager, Veteriner- og Landbohøjskolen, Regningsvæsenet, Eggdomme mellem Heste og Kreaturer og Matrikelsager, og til sin Hjælp ved alt dette har han tre Kontorer, et Kontor for Kommune- og Næringsfager, et for Landvæsenfager og et for Matrikelsager. Dette sidste Kontor yder han ganske vist ikke nogen Assistance udenfor selve Matrikelsagerne; rimeligvis er Matrikellkontoret væsentlig hjulpsæl med Arbejder, der mindre komme direkte Ministeriet end en stor Mængde Private tilgode; saa at altsaa den Arbejdsstyrke, Departementschefen har under sig, er endnu mindre, end Tallet 3 kunde lade formode. Det er ikke heldige Forhold; men endnu mindre heldige synes de dog at være for Ministeriets 2det Departement. Under dette 2det Departement er der samlet alle de under Indenrigsministeriet hørende offentlige Arbejder, altsaa Bygningsfager, fremdeles de kongelige Haver — det er ikke nogen stor Sag —, Bevæsenet, Vandbygningsvæsenet, Digevæsenet, Færgevæsenet, Havne- og Kanalfager, Sager angaaende Uddybning af Seiløb. Man har derunder tillige henlagt tilsynet med Børn og unge Menneskers Arbejde i Fabrikker — det er en Branche, som Folkethinget skjænter særlig Opmærksomhed, fordi det er det første Lovgivningsstrik på et Omraade, som ganske vist i stigende Grad vil gjøre Forbring på vor Opmærksomhed, og det er ikke heldigt, at det øverste Tilsyn med denne Sag har maattet henlægges under en Mand, som isorveien er overlæstet med store Sager. Det, jeg har nævnt, vilde nemlig, i alt Fald være fuldommen istand til at optage en Departementschefs Tid. Men saa har han tillige, hvad der hedder Sager vedrørende Post-, Telegraf- og Jernbanevæsenet, eller med andre Ord, denne Departementschef i Indenrigsministeriet er tillige Generaldirektør for Post-, Telegraf- og Jernbanevæsenet. Da kort efter Aaret 1848 den nye Forfatning blev indført, og der deraf fremgik en Reorganisation af vor hele Forvaltning, bestod der en særegen Generalpostdirektion, som senere blev til et Generalpostdirektorat, og dette indeholdt et ikke ganske ringe Antal af Kontorer; denne Styrke blev ansat for at være nødvendig, for at kunne varetage den øverste Bestyrelse af det, der dengang var vort Postvæsen, en overmaade simpel, tarvelig og lidet udviklet Indretning i Sammenligning med det, vi nu kende. Alt som Løberne skede frem, blev dette Generalpostdirektorat mere og mere indskrænket og begrændset. Man tog forskjellige Forretninger fra det og henlagde dem under den almindelige Centralbestyrelse, saasom Bogholberi- og Revisionsvæsenet, Kasserervæsenet og deslige, og deraf fulgte, at man ogsaa kunde gjøre en Indskrænkning af Kontorerne. Der vorede nu op ved Siden af Postvæsenet en ganske ny Forretningsbranche, som i Løbet af saa Mar efter 1854 antog et betydeligt Omfang, nemlig hele

Telegrafvæsenet. At disse to Brancher blev henlagt under een fælles Bestyrelse, maa vistnok erkjendes at være rigtigt. Saa sølte man, at der var noget Ufornuftigt, noget Selvmodsfigende i at have en Generalpostdirektør for Post- og Telegrafvæsenet og samtidig lade Jernbanevæsenet ligge paa et andet Omraade, og man sølte det saa meget mere, som Generalpostdirektøren jo fra gammel Tid forterede under Finantsministeriet, medens Jernbanevæsenet laa under Indenrigsministeriet; man fandt, at det vilde være en hensigtsmæssig Reform, om disse tre Ting bleve samlede under en fælles Forvaltning, og saaledes blev Jernbanevæsenet henlagt under den samme Mand, som skulde bestyre Post- og Telegrafvæsenet. Forsaavidt var Alt vel, men saa fandt man det ogsaa at være hensigtsmæssigt tillige at benytte den Mand som Departementschef i Indenrigsministeriet. Ved denne Foranstaltning tror jeg — og det er ikke første Gang, jeg har havt Leilighed til at sige dette — at al den Fordel, som skulde være opnaaet ved Sammenfæltningen, er gaaet tilspilde og mere til. Jernbanevæsenet har faaet et ret betydeligt Omfang, og det er jo ganske klart for Enhver, som ser sig om, at dette Omfang maa voxe. Vi have ikke kunnet undrage os fra den almindelige europæiske Tendents, som gaar ud paa, at flere og flere Baner indbrages under Staten. Ligesom man i Tydskland er Vidne til, hvad man kalder en „Verstaatlichung der Eisenbahnen“, saaledes gjenemgaa vi ogsaa herhjemme en lignende Proces. Silkeborg — Herning Banen er jo iforgaars med Held bleven erhvervet af Statskassen for den Sum, vi havde bestemt. Vi have besluttet Anlæg af nye Baner, som skulde være Statsbaner. Kjøbet af forskellige private Baner i Sylland har i alt Fald dæmret for os — jeg haaber, det engang bliver til Virkelighed — og den høitærede Finantsminister har jo i disse Dage gjort et stort og energisk Skridt fremad til Kjøbet af de sjællandske Jernbaner. Der er altsaa ikke den fjerneste Udfigt til, at Overledelsen af Jernbanevæsenet vil blive formindsket; tværtimod, den maa tage til og maa blive forøget. Kan det nu da siges at være en forstændig Foranstaltning, at man samler under een Mand Postvæsenet, Telegrafvæsenet og dette stigende Jernbanevæsen, medens man samtidig beholder denne Mand som Departementschef under Indenrigsministeriet? Er det ikke at fremkalde en Sammenblanding af uensartede Funktioner, hvilket kun kan være til Skade for Forretningsgangen, og indeholder det ikke i og for sig en af de Centralisationer, som ere yderst uheldige, fordi de ere til Skade for den Selvstændighed, som altid helst maa være hos saadanne Brancher af Statsstyrelsen, som nogenlunde kunne staae paa deres egne Ben? Det er en Selvsølge, at der altid maa være een af Ministrene — tidligere var det Finantsministeren, nu maa det